

Izhaja
vsak mesec enkrat.
—
Uredništvo in uprav-
ništvo je v
Salendrovi ulici št. 6.

MOJ DOM

Oglase se računa po
posebnem ceniku.
Tiska tiskarna Makso
Hrovatin v Ljubljani.
Odgovorni urednik:
Ivan Frelih

Glasilo Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani.

Štev. 2.

Ljubljana, 25. marca 1926.

Leto VI.

Gospodarski svet za Slovenijo.

Malo je davkoplačevalcev v Sloveniji in tudi po ostali državi, ki bi ne videli velikega gospodarskega nazadovanja v naši državi, med katerimi pokrajinami je Slovenija prišla na točko, da ji že preti gospodarski polom, ako se odločilni faktorji takoj ne zganejo in ne odpravijo neznosnih gospodarskih razmer v Sloveniji. Najboljši dokaz našega slabega gospodarstva je drž. proračun za leto 1926/27, ki že sedaj znaša 13 milijard dinarev stroškov. Ta proračun pretresa te dneve Narodna skupščina v Beogradu, stavi predloge, a končno bo ostalo vse tako kakor želi gospod. finančni minister. Torej na vsak milijon prebivalcev pride 1 milijarda državnih stroškov in se nam upravičeno zdi, da smo v tem pogledu prva država na svetu. Kljub tako ogromnemu državnemu proračunu pa naravno prihajajo razne politične stranke in zahtevajo opravičeno, ali tudi neopravičeno povečanje državnih stroškov na škodo celokupnosti, a v korist svojim ožjim volilem. Vse te nove zahteve posameznih političnih klubov Narodne skupščine pa znašajo zopet nad 1 milijardo 300 milijonov dinarjev nadaljnjih državnih stroškov. Koliko jih bo sprejel finančni minister, še ni odločeno. Vršila se bodo zakulisna pogajanja in intrige. Če pa primerjamo te ogromne državne stroške za prihodnje proračunsko leto, pa z obupom opazimo, da je Slovenija v tem pogledu še precej nižje kakor na zadnjem mestu, torej na nekaki ledeni točki. Pri tem pa pride kak vladni pristaš in ti zagovarja štedenje vlade, ki se je pa faktično spremenilo v črtanje najpotrebnejših izdatkov za Slovenijo. Od ogromnega proračuna, za ceste, mostove itd. ne pride za Slovenijo skoro ničesar ali prav neznamenit znesek, med tem ko so neprimerno visoki krediti predlagani in odobreni za druge pokrajine države, zlasti za Srbijo. Preobširno bi bilo navajati posamezne zapostavitve in prikrajšanja Slovenije pri posameznih ministrstvih glede dovoljenih kreditov.

Pri vsem državnem proračunu, torej državnem gospodarstvu velja jednostaven princip: Slovenija je bogata dežela, ki naj plača neprimerno največ davkov, zato pa naj ničesar ne dobi iz državne blagajne, niti ne za vzdrževanje prepotrebnih cest itd. Pesem o bogati Sloveniji si je Bog zna kedo neopravičeno izmislil, ko je najbrže zamenjal besedo krasna pokrajina z bogato deželo. Lepote se sicer ne more vzeti, ne spraviti v državne blagajne, pač pa se sistematično dela na to, da gospodarsko propadamo. Kar se tiče splošnega štedenja pa je postavljeno popolnoma napačno načelo, da naj se štedi pri najnižjih, odpuščajo razni najnižji uradniki, služitelji in celo najpotrebnejši cestarji.

Radi priznamo našim narodnim poslancem, da se mnogo trudijo za razne davčne olajšave in za povišanje neodložljivih kreditov za Slovenijo, na žalost pa moramo ugotoviti, da pri tem pogrešamo

enotnega nastopa vseh slovenskih poslancev. Pripetil se je celo neprijeten slučaj, da je nek naš poslanec zagovarjal to, kar so drugi poslanci kritikovali. Neobhodno je potrebno, da dosežemo enotni skupni nastop vseh slovenskih poslancev v vseh gospodarskih vprašanjih, t. j. zlasti davčnih razbremenitvah, carinski politiki, davčni reformi ter pri izposljevanju raznih kreditov za Slovenijo. Mnogo se zadnji čas piše o enotni davčni fronti, a kakor kažejo vse naše razdrapane politične prilike, katere izvirajo iz raznih nam škodljivih osebnih ambicij, do te enotne fronte ne bomo prišli, ker bodo to znale izpodnesti nekatere politične struje. — Za to enotno fronto smo se mnogo trudili, a ni dobiti pravega razumevanja pri odločujočih političnih in drugih faktorjih, ker povsod velja pred gospodarskim vprašanjem politična osebnost, pri kateri je vedno precej škodljive politične strasti.

Pri združitvi vseh davkoplačevalcev v eno fronto so se pokazale torej zapreke, ne morejo pa ti zadržki biti ovira, da ne bi se takoj ustanovil **gospodarski svet za Slovenijo**.

Treba je samo sklicati vse gospodarske organizacije na skupno posvetovanje, na katerem naj bi se določilo število članov gospodarskega sveta, se načrtal nekak gospodarski program ter se spoznalo dotične gospodarske korporacije, da določijo svoje zastopnike v *Gospodarski svet*.

Treba samo prav malo dobre volje in ustanovljen je za Slovenijo *Gospodarski svet*, ki bi bil nepregledne važnosti za vse gospodarske kroge. Pod vtisom gospodarskega sveta, torej enotnega nastopa vseh gospodarskih korporacij bi morali tudi narodni poslanci vsaj v gospodarskih vprašanjih enotno nastopiti in pokazati vsaj pri gospodarskih razpravah popolno solidarnost. *Gospodarski svet* bi tudi mnogo doprinesel do ublaženja političnih nasprotstev, ker se nam mnogokrat zde samo umetno za nepremostljive. Če nam je torej za zboljšanje našega položaja, ustanovimo brez odlašanja gospodarski svet za Slovenijo in pojdimo takoj na skupno gospodarsko delo. Če bi kedo nam nasprotoval, bomo znali njegovo nasprotovanje onemogočiti. Prosimo vse gospodarske organizacije, zlasti naša društva hišnih posestnikov, da nam takoj sporoče svoje mnenje o velevažnem *Gospodarskem svetu*.

Ali skupni gospodarski nastop, to je rešitev in napredk ali pa neizogibni polom od stopnje do stopnje, od posameznika do posameznika!

Reforma direktnih davkov.

Odkar smo ustanovili svojo lastno državo, se borimo za izenačenje neposrednih davkov in stvarno brez vsake demagogije dokazujemo, kako neprimerno visoko je obremenjena Slovenija v primeri z drugimi pokrajinami in kako nujna in neodložljiva

je davčna reforma. Imenovane so bile pred volitvami razne komisije za izenačenje davkov, izšli so razni predlogi in načrti, a nobeden ni bil za davkoplačevalce vsaj primerno ugoden. Zadnji načrt reforme so skrivali in zaklepali po raznih miznicah, a končno je prišel vendar v javnost. Izenadil nas je. V glavnem odgovarja resnici in takoj izjavljamo, da ta načrt ne bo nikdar uveljavljen, ker ga večina srbijskih poslancev ne bo nikoli odobrila odnoso zanj glasovala. Ta načrt predvideva tako povišanje direktnih davkov v Srbiji, da se vidi na prvi pogled, da se je pri izdelavi načrta hotelo zadostiti samo javnosti in ugotoviti nekako izenačenje neposrednih davkov na papirju, v katerem načrtu pa so morali že pri sestavi člani komisije uvideti, da ne bo nikoli postal zakon, ker bo naletel na velik odpor v celi državi. Srbijsanci pa ga bodo znali z lahkoto pokopati.

Priznamo, da bi se hišno najemninski davek po tej reformi v Sloveniji nekoliko znižal, ter bi znašal 14 — 16 odstotkov čiste najemnine. Ker bi za enkrat odpadla 70 % bivša deželna doklada (sedaj edinstveni državni pribitek) in 30 % enotni državni pribitek, bi to pomenilo za enkrat precejšnjo znižanje hišnonajemninskega davka. Pri tem pa moramo biti oprezní in računati, da bodo v kratkem izvoljene oblastne skupščine, ki se bodo morale v pokritje stroškov poiskati dohodkov in virov, kar se bo brez dvoma zgodilo z nalažanjem raznih doklad in seveda tudi na hišno najemninski davek. Utegnejo priti še druge doklade kakor okrajne (srezke) in hišno najemninski davek bo zopet na isti višini kakor sedaj. Brezpogojno je potreba, da se davčna stopnja za hišno najemninski davek določi najvišje 8 %, kakor je to napravila Čehoslovaška, Poljska in druge države, ki imajo še nižji hišno najemninski davek. Na drugi strani pa bi bili naši industrijalci, trgovci in obrtniki, ki so večinoma z novo reformo tako prizadeti, da bi plačali vsaj za polovico višje davke kakor dosedaj, kar bi pomenilo njih neizogiben propad. Vše radi skupnega nastopa vseh gospodarskih krogov moramo objavljeno izenačenje direktnih davkov odločno odkloniti. V prihodnji številki kaj obširneje o tej reformi.

Dr. Jos. R—i:

Kako sodi višje stanovanjsko sodišče v Zagrebu.

V predzadnji številki »Mojega doma« smo objavili stališče viš. stanovanjskega sodišča v Zagrebu, ki sodi kot zadnja instanca tudi v stanovanjskih zadevah iz Slovenije. Zagrebško višje stanovanjsko sodišče je v zadnjem času izpremenilo svoje stališče — razsodba te instance ni povsem enaka in se rada menja — glede termina, od kedar gre najemnina po novem stan. zakonu s 15. 5. 1925. Dočim je

bila prej vedno prisojena nova najemnina, ako je jemal najemnino gospodar na račun, je v zadnjem času višje stan. sodišče priznalo tudi v omenjenem slučaju novo najemnino šele od prvega dne meseca, ki sledi vložitvi tožbe za povišanje najemnine. Pričakovati je, da višje stan. sodišče v bodoče popravi ravno omenjeno popolnoma nezakonito stališče, vendar pa za to nimamo nobenih garancij, ker sodi Zagreb končno in definitivno ter zoper sodbe viš. stan. sodišča ni več pritožbe.

Za danes objavljamo sledeči odločbi viš. stan. sodišča v Zagrebu, ki sta važni za vse hišne posestnike v Sloveniji.

1. **Hišni lastnik more odpovedati zaščitenemu najemniku iz razlogov, navedenih v čl. 10 stan. zakona z dne 15. 5. 1925, če tudi bi bilo dokazano, da je hiš. lastnik najemniku pri vselitvi obljubil, da mu ne odpove za daljšo dobo, za svoje otroke pa sploh ne.** (Razsodba viš. stan. sodišča v Zagrebu, br. 2788/25 z 11. nov. 1925.) V predmetnem slučaju je zaščiteni najemnik na tožbo za odpoved, ki jo je podal lastnik po čl. 10 a) stan. zakona (ker je rabil stanovanje za oženjenega sina) ugovarjal, da mu je lastnik obljubil, da mu za daljšo dobo ne odpove, za svoje otroke pa sploh nikoli ne in to za to, ker je pri vselitvi najemnik nekaj precej investiriral v stanovanje. Višje stan. sodišče je pa odpovedi hiš. lastnika vkljub temu ugodilo ter izreklo, da je smatrati pogodbo med lastnikom in najemnikom, če tudi bi bila sklenjena tako kot to zatrjuje najemnik, vendarle sklenjeno na nedoločen čas, odpovedati iz vseh razlogov čl. 10 stan. zakona.

2. **Najemnik se kaznuje z izselitvijo v smislu čl. 8 stan. zakona z dne 15. 5. 1925, če ne odstrani podnajemnika, ako mu hišni lastnik prepove podnajem, čeprav bi bil imel najemnik podnajemnika že pred novim stan. zakonom t. j. pred 15. 5. 1925.** (Razsodba viš. stan. sodišča v Zagrebu, br. 218/26 z dne 14. jun. 1926.) O ti razsodbi je objavila že zadnja številka »Mojega doma« obširnejše poročilo, ne da bi bila navedena opr. številka in datum te za hiš. posestnike važne razsodbe, ki je veljavna za nižje instance. Če bi torej kako stan. sodišče I. stopnje v Sloveniji sodilo drugače kot se glasi ravno navedena sodba viš. stan. sodišča, br. 218/26 z 14. I. 1916, naj pritožnik navaja v pritožbi oprav. št. in datum sodbe viš. stan. sodišča. Ravno omenjena zagrebška sodba ugotavlja, da v predmetnem slučaju najemnik na prepoved podnajema, ki je bil ustanovljen že par let pred novim stan. zakonom, niti ni povzel potrebnih korakov zoper podnajemnika, da bi podnajem razrušil. Seveda se ta sodba, katere uporabo je priporočati hiš. posestnikom le takrat, če ni mogoče doseči z najemnikom sporazuma glede podnajema, ne dotika vprašanja takozvanih »sostanovalcev« ter se ne izjavlja, če je takozv. »sostanovalce« smatrati za podnajemnike ali ne. V takem sporu bode moralo v kratkem odločiti stan. sodišče prve stopnje v Ljubljani in po potrebi seveda tudi višje stan. sodišče v Zagrebu. Po našem mnenju ni nobenega razločka med podnajemnikom in sostanovalcem, važno je samo dejstvo, da najemnik dobi za prepuščeno bivanje v njegovem stanovanju primerno odškodnino.

Razsodba upravnega sodišča v Celju.

Št. A 67 24 4. — Proti razsodbam stanovanjskega sodišča ni dopustna pritožba na Upravno sodišče, ker je stanovanjska sodišča smatrati za sodna oblastva.

Upravno sodišče je z odlokom v smislu čl. 24. zakona o državnem svetu in

upravnih sodiščih z dne 17. maja 1922, Sl. Nov. št. 111, takoj v nejavni seji, ne da bi pozvalo stranke, zavrnilo dne 25. junija 1924 vloženo tožbo N. N., posestnika v Ljubljani, zoper odločbo stanovanjskega sodišča v Ljubljani z dne 28. marca 1924, št. I 7728, glede dodelitve stanovanja dr. N. N.

Odlok se opira na sledeči razlog:

Stanovanjsko sodišče po svoji organizaciji, delokrogu in postopanju, propisanim v čl. 6. zakona o stanovanjih od 30. decembra 1921 in v čl. 45. do 49. pravilnika za izvršenje tega zakona ni upravno oblastvo v smislu čl. 15 zakona o državnem svetu in upravnih sodiščih, marveč posebne vrste sodišča, ki nezavisno od administrativnega oblastva rešuje spore v stanovanjskih stvareh in rešitve stanovanjskega sodišča torej ne morejo biti akti upravnega oblastva in zavoljo tega ne more nastati v teh stvareh administrativni spor.

Z ozirom na nejasnost v zakonu o stanovanjih od 30. decembra 1921 je bilo sicer doslej dvomljivo, so li stanovanjska oblastva I. in II. stopnje upravna ali pa sodna oblastva in ni li stanovanjsko oblastvo II. stopnje kljub svojemu nazivu kot stanovanjsko sodišče vendar upravno oblastvo, organizirano na kolegijalen način slično raznim stalnim komisijam za opravljanje specialnih upravnih poslov. Novi zakon o stanovanjih od 15. maja 1925 pa jasno izraža, da naj odločajo o stanovanjskih stvareh sodišča v pravem pomenu besede in sicer čeprav ne obča redna sodišča, pa vendar le redna sodišča posebne vrste. Novi zakon s tem nekako avtentično tolmači tudi prejšnja stanovanjska oblastva kljub njihovemu nedostatnemu sodniškemu ustroju za sodišča in po izrecnih odredbah novega zakona preide tudi kompetenca starih stanovanjskih oblastev na nova stanovanjska sodišča I. ozir. II. stopnje, ki pa imajo izrazitejši sodniški ustroj in postopanje in ki bi tudi ne bila vezana na razloge v razsodbah upravnega sodišča.

Dalje se še pripominja, da tudi državni svet stalno smatra stanovanjska oblastva za sodna oblastva.

Iz navedenega razloga je moralo upravno sodišče vloženo tožbo zavrniti po čl. 24. točka 1, v zvezi s čl. 19., točka 1, zakona o upravnih sodiščih kot nedopustno.

Hišno-najemninski davek v Ljubljani.

Za davek od hišne najemnine je določil čl. 145 fin. zakona za l. 1920/21 za Ljubljano davčno stopnjo z 20%, enotni državni pribitek pa s 60%.

Zakon razlikuje to razločno med »davčno stopnjo« in med »državnim pribitkom«.

Zakon o proračunskih dvanaajstinalah za mesece december 1925, januar, februar in marec 1926 pa določa v členu 8. pod točko 2., da se izenačuje »davčna stopnja« na hišno-najemninskem davku za Ljubljano z »davčno stopnjo« za to obliko davka v ostali Sloveniji, torej na 12%. Glede višje »pribitka« ni tu nobenega govora, torej ostane ta še vedno dosedanja, to je 60%. Davčni urad v Ljubljani ga je pa zvišal ne glede na to na 70%, tako kakor je na deželi. Res je, da so mislili davek popolnoma izenačiti, toda zakon je narejen tako, da se je davčna stopnja znižala na 20%, pribitek pa je ostal neizpremenjen.

Davčni urad bi bil moral davek torej znižati od 20% na 12%, enotni državni pribitek bi moral računati pa še vedno z dosedanjim odstotkom, to je s 60% (ne pa s 70%, kakor na deželi).

Ako bi bil enotni državni pribitek na deželi, recimo le 50%, bi smeli postaviti, da bi se bil moral davčni urad postaviti na stališče, da je znižana samo »davčna stopnja« ne pa tudi »enotni državni pribitek«, in to tudi v tem slučaju, ko se je nameraval celotni predpis izenačiti. Takrat bi odločalo besedilo zakona, na njegovo smisel bi se pa ne polagalo nobene važnosti.

Kakor čujemo se namerava v finančni zakon za l. 1925/26 sprejeti določilo, ki bo uzakonilo 70% edinstveni državni pribitek tudi za hišno-najemninski davek v Ljubljani, tako da bi prišla diferenca glede tega prebitka v pošte samo glede za prve tri mesece leta 1926.

Vložili bomo pritožbo na upravno sodišče v Celju proti odmeri gori navedenega pribitka.

Razsodba glede podnajemov.

Tudi svojetasno rekvirirane podnajeme se sme imeti samo z dovoljenjem hišnega lastnika. Pravilnik za izvrševanje zakona o stanovanjih z dne 30. dec. 1921. Službene Novine št. 273 je v čl. 20 izvzel od zaščite podnajem, pač pa so ostali zaščiteni podnajemi, sklenjeni z rekvizicijo poprejšnjih stanovanjskih naredbah. Čl. 8 zakona o stanovanjih z dne 15. maja 1925 pa jasno prepoveduje vsak podnajem, ki ga sme najemnik imeti samo z dovoljenjem hišnega gospodarja. Stanovanjski zakon ne dela nobene izjeme in prepoveduje v splošnem vse podnajeme. Kljub temu jasnemu določilu je dr. A. Gradnik v svoji razlagi stanovanjskega zakona zagovarjal na strani 47 svoj nazor, da niso podnajemi oni stanovanjski deli, ki so bili sklenjeni z rekvizicijo, to je z odločbo stanovanjske oblasti. Prišel je do zaključka, da so po čl. 15 prejšnjega stanovanjskega pravilnika ustanovljeni podnajemi tudi po novem zakonu zaščiteni, ako so podnajemniki osebe, našteje v čl. 12 tega zakona. Vedeli smo, da to načelo ne more obveljati.

Na pritožbo je višje stanovanjsko sodišče v Zagrebu izdalo odločbo z dne 18. februarja 1926 št. 557/26, da se tudi podnajemi, sklenjeni z rekvizicijo smejo vršiti samo z dovoljenjem hišnega gospodarja, ker zadnji stanovanjski zakon glede podnajema ne dela nobenega razločka. To je zopet važna razsodba najvišje stanovanjske oblasti, ki je obvezna za vsa stanovanjska sodišča.

Postopanje naših stanovanjskih sodišč.

Prihaja nam zlasti iz dežele mnogo pritožb o počasnem uradovanju stanovanjskih sodišč, radi česar ostanejo stanovanja po več mesecev nezasedena, kar škoduje najemnikom in hišnemu gospodarju. Pri tej priliki opozarjamo vse hišne posestnike, v katerih hišah so stanovanja radi kasne dodelitve, katere se zavlačujejo še s pritožbami, da v takih slučajih prosijo pri pristojnem davčnem okrajnem oblastvu za odpis hišno najemninskega davka za čas, ko je bilo stanovanje prazno. Predpisanih rokov glede dodelitve stanovanj kakor tudi vložnih pritožb se ne drže niti stanovanjska sodišča prve stopnje in ravno tako tudi ne višje stanovanjsko sodišče v Zagrebu.

Stanovanjska sodišča na deželi, ker le morejo zavlačujejo dodelitve stanovanj ter predlagajo obravnave od enega naročnika do drugega, samo da ni treba hišnemu lastniku ugoditi. Pri dodelitvah se stanovanjska sodišča prav nič ne ozirajo komu dodeljujejo stanovanja, se ne prepričajo v tem, če je dotična oseba v občino pristojna in če ima v občini kak posel. Tako se pripetijo slučaj, da dobijo stanovanja na-

vadni postopači in delomrzneži, ki niso samo v nadlego hišnemu gospodarju, temveč vsej občini. Dodeljujejo se stanovanja osebam, ki so bile obsojene radi poškodb prejšnjega gospodarja in stanovanjska sodišča prav nič ne upoštevajo, da se takim ljudem po čl. 20 stanovanja ne smejo dodeljevati. Ljubljanski postopač, pristojen v Ljubljano, naj dobi stanovanje v kakoliški občini, kar je popolnoma nepravilno. V tem pogledu bo treba takoj prakso predrugačiti, ker drugače se vzbuja prevelika nevolja pri prizadetih posestnikih, to tembolj, ker tudi pritožbe na višjo instanco ne pomagajo. Zelo ozkosrčno, skoro bi rekli nekako nasprotno zakonu, je pri ocenitvah za male posestnike. Če naj najemnik plača malo višjo najemnino, mora imeti dokazanih 40.000 Din posebnih letnih dohodkov, hišnega posestnika pa se ne oceni za malega posestnika, če ima pri hiši mal vrtiček, iz katerega proda par jerbasov zelenjave. 300 m² vrta je že zadostovalo v nekem slučaju, da se je posestniku odreklo prosto razpolaganje.

Stanovanjsko sodišče v Zagrebu je dalo na prosto razpolago jedno stanovanje bivšemu velikemu županu, ki ima razen pokojnine še lepo vilo s tremi velikimi, najmodernejšimi stanovanji, ki obsegajo menda skupaj 15 sob. Pri nas pa je stan. sodišče odreklo prosto razpolaganje nekemu posestniku male hišice, ki obsega 3 sobe in 2 kuhinji, a v jedni gospodarjevi sobi se slučajno popravljajo ženski klobuki. Drug posestnik ima malo vilico, zidano za eno družino, a je oddal del svojega stanovanja v najem, da zamore preživljati svojo družino. Naše deželno sodišče se ne more odločiti, da bi temu revnemu državnemu uradniku dalo na razpolago drugo stanovanje v njegovi skromni hiši. V tem pogledu se je uvedla jasna, posestnikom nasprotna praksa.

Razno.

Naročnina za leto 1926.

Naročnikom »Moje doma« izven Ljubljane smo priobčili v današnji številki položnice naše Zveze ter jih prosimo, da nemudoma po njih poravnajo naročnino za leto 1926 v znesku 15 Din; če pa je kdo v zaostanku še za prejšnja leta, naj nakaže primerno večjo vsoto. Kdor je naročnino že plačal, naj položnico odda drugemu, oziroma naj pridobi novega naročnika. Kateri naročnik se nahaja v boljših gmotnih razmerah, naj pošlje za organizacijo primerno večji prispevek, ker stroški lista in cele organizacije rastejo in jo vzdržujemo z največjimi žrtvami. Posetniki naj torej sebi v korist naše nesebično delo nagrade s takojšnjim plačilom naročnine, ne pa da bi sedaj v najvažnejšem letu »Moj dom« vračali in izstopavali izven vrst naše organizacije. Le z močno organizacijo bomo preprečili podaljšanje stanovanjskega zakona, za kar se naši nasprotniki z vso resnostjo pripravljajo, posestniki pa naj bi počivali, zabavljali in se prepustili usodi. Pri tem pa ne pomislijo, da bodo le v svoji organizaciji dosegli uspehe. Priti mora letos izenačenje direktnih davkov, revizija zakona o taksah, državni kongres v Ljubljani, kar vse bo združeno s stroški. To naj upoštevajo naši naročniki in člani, ki naj takoj storijo svojo dolžnost.

Dobro so se odrezali ljubljanski hišni posestniki.

Zadnji številki »Moje doma« smo priložili vsem ljubljanskim članom položnice, okrog 1300 po številu, a plačalo jih je dozdaj okrog 400 članov, vsi drugi niso uvideli potrebe se odzvati našemu pova-

bilu. Ponovno pozivamo vse člane, da takoj poravnajo članarino po položnicah ali osebno v društveni pisarni. Pomislite samo, kako delo nam nakupujete s pisanjem pobotnic in s pobiranjem od hiše do hiše, ko je treba marsikaterega posestnika po 4 krat na domu iskati. Torej malo več stanovske zavednosti in požrtvovalnosti!

Onemogočeno skupno gospodarsko delo.

Nobenega upanja ni, da bi se letos izvedla davčna reforma. Novi državni proračun Sloveniji ne donša nobenih davčnih olajšav, pač pa se hoče položaj še poslabšati. Niti plačilni nalogi niso zagotovljeni. Vsak razsoden davkoplačevalec pa mora biti uverjen, da se v naši državi dosežejo uspehi samo z osebnim intervencijam v Beogradu.

Zvezi gremijev trgovcev v Ljubljani smo s posebno utemeljeno vlogo predlagali, da se takoj skliče sestanek vseh korporacij, da napravimo program in določimo kake korake naj podvzamemo, da dosežemo v zadnjem trenutku kake davčne olajšave ali pa izposlujemo povečanje kreditov.

Na naše največje začudenje pa smo dobili odgovor, da Zveza ne vidi potrebe takega skupnega sestanka in da je Zveza sama podvzela vse potrebno, kar se ji vidi primerno v tem pogledu.

To postopanje nam je nerazumljivo in smo primorani po tem odgovoru naše ravnanje v prihodnje drugače urediti. Ne drži izgovor, da naj bi bili mi sklicali tak sestanek. Tega ne moremo storiti radi tega, ker so lansko leto ljubljanski trgovci v svojem gremiju sklenili, da se ne morejo udeležiti našega protestnega shoda proti prevelikim davčnim bremenom v Sloveniji. Tudi naše ponovne osebne intervencije niso dovele do tega, da bi se bil te dneve vršil potrebni sestanek. Ne vemo ali je vzrok temu preveliko samoljubje kake osebe ali pa nepoklican vpliv kakega funkcionarja pri Zvezi ali gremiju trgovcev. To objavljamo radi tega, da ljubljanski trgovci zahtevajo pojasnila, ker vemo, da se ne morejo strinjati z označenim postopanjem Zveze trgovskih gremijev. Vidimo, da se razmere v Sloveniji ne bodo spremenile in da sami nočemo izboljšati svojega položaja. Ali res nismo sposobni za nobeno skupno delo? — Čaka nas žalostna usoda.

Hišni posestniki ljubljanski in jamstveno zavarovanje. Pred leti se je več posestnikov zavarovalo potom našega društva za jamstvo proti nezgodam in ko sedaj zavarovalnica pobira premije, se nekateri branijo plačati zavarovalnino, ne pomislijo pa pri tem, da bo moralo društvo to zadnje plačati. Društvo pa bo primorano to od njih izterjati, ker zavarovalna dolžnost se vendar ne da med obvezno dobo prekiniti. Ne delajte nam težav še s takimi stvarmi. Vedno bolj pa se pokazuje, da je pri posestnikih težko upeljati vsako akcijo.

Knjižica zakon o stanovanjih s pravilnikom vred se dobi v pisarni Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov v Ljubljani za znižano ceno 5 Din. Ker imamo v zalogi še nekaj teh knjižic in ker nam je na tem, da jih hitro razprodamo, naj jih oni, ki jih še nimajo, takoj naroče v pisarni, ali pa to naznanijo po dopisnici, nakar se jim doloži knjižico in priloži položnico. Stanovanjski zakon in pravilnik mora imeti vsak posestnik pri rokah, da se ve po njem ravnati, zato naj se posluži te ugodne prilike.

Tiskovine na stanovanjska sodišča za določitev povišanih najemnin kakor tudi za odpoved stanovanj se dobe pri naši Zvezi proti povračilu stroškov.

Kontumac pri stanovanjskih sodiščih. Ker se je v zadnjem času pripetilo nekaj slučajev, da je bilo več hišnih posestnikov

kontumaciranih, ker so prišli k določeni uri razpisani obravnavi nekaj minut prepozno, pozivljamo tem potom vse hišne posestnike, da pridejo k obravnavam včas pred določeno uro in s tem ne zapadejo sodnemu kontumacu, kar se lažje zgodi v Ljubljani radi zelo različno idočih ur. Kdor pride prepozno, je sam kriv, da izgubi tožbo, ali pa jo mora s stroški ponoviti.

Kako se goji pri nas komunizem?

Prebivalstvo Maribora je v velikem razburjenju. Najemniki na eni strani kriče radi povišanja najemnin, na drugi strani pa se hišni posestniki ne morejo zadovoljiti z dosedanjo najemnino, ker jim dosedanja najemnina komaj zadostuje za davek. Da hišni posestniki ne pretiravajo, potrjuje sledeči račun. — V Mariboru bodo morali hišni posestniki za l. 1926 plačati od povprečne najemnine iz leta 1923/24, v katero se morajo všteti vsi prispevki za snazhenje, odvoz smeti in fekalij, dimnikarja, popravila itd., odšteti pa le v resnici plačana 37% obč. naklada (20% gostaščina, 12% vodna naklada, 5% kanalska pristojbina in stroški za po sedanjih predpisih 82.72% davka. Evo račun!

A. a) državni davek	12— 0/0	} 20.40/0
b) k temu 70% drž. pribitek, kar znaša 0.12 × 70	8.4 0/0	
c) k temu obojemu še 30% pribitka, t. j. 0.204 × 30	6.18 0/0	
č) okrajna doklada (100% od drž. davka) 0.12 × 100	12— 0/0	
d) obč. doklada (40% od drž. davka) 0.12 × 40	4.80 0/0	} 20— 0/0
B. a) gostaščina*	20— 0/0	
b) vodna naklada*	12— 0/0	
c) kan. pristojbina*	5— 0/0	} 95.56 0/0
Skupaj se torej plača davka od 100 Din najemnine	80.32 0/0	
C. Invalidski davek in vojna kom. doklada ter dohodnina	15.24 0/0	} 95.56 0/0
Skupaj	95.56 0/0	

* So najemniki obvezni plačati, a se branijo.

Ker je ostala v večini slučajev najemnina v letih 1923/1924 na isti višini in je torej podlaga za odmero davka zadnja najemnina, ker je nadalje k gornjim odstotkom prišteti še invalidni davek in vojno komoro in ker bodo nekateri zastopi, — kakor se sliši, — doklade celo zvišali, se lahko reče, da bo odslej požrl davek letno v zadnjem letu plačano najemnino, ali z drugimi besedami, dosedanja najemnina komaj zadostuje za davek. Vprašanje je, kje sedaj naj hišni posestnik najde kritje stroškov za hišnika, za odvoz smeti in fekalij, za dimnikarja, zavarovalnino i. t. d. O kakih popravilih ter o kakem obrestovanju investiranega davka sploh ni govora.

O potrebi stan. zakona ne govorim, toliko pa moram naglašati, da so najemniki v veliki zmoti, ako mislijo, da hišni posestniki sedaj ne bodo zahtevali ponovno zvišanje najemnin. Ako dobi hišni posestnik od najemnika komaj toliko najemnine, kolikor rabi za davek, potem pač mislim, da se gmotne razmere tistim posestnikom, ki so prej živeli od dohodkov od hiše in pa uradnikom - posestnikom ne morejo v večji meri poslabšati.

Najmanj, kar se sme od najemnikov zahtevati, so 37% občinske naklade, katere bo moral hišni posestnik v resnici v letu 1925 plačati. Najprostejšje za najemnike seveda je, da ne plačajo nobenega povišanja, hišni lastnik pa naj krije svoje stroške kakor hoče.

Oglejmo si še, kako izgleda sedaj razmerje med najemniki in hišninimi posestniki v večini slučajev praktično.

Hišni posestnik ima čast, da za državo pobira davek, da doplačuje iz svojega za razne druge stroške, da je sam hišnik ali oskrbuje hišnika, da pusti izvažati smeti in fekalije na lastne stroške, da plača dimnikarja iz svojega, da popravlja, če ne drugače, ko mu policija zaukaže i. t. d. Vse to zavoljo tega, ker je lastnik hiše, katere se sedaj ne more znebiti, če jo proda tudi na pol zastonj.

Kako pa je z marsikaterim najemnikom?

Najemnik je popolen gospodar svojega stanovanja, kviri stanovanje, napravlja — še nalašč — smeti na skupnih prostorih, se posmehuje gospodarju, če opravlja hišniške posle ga žali, in če se mu reče, da najemnina komaj zadostuje za davek, zmiha z rameni ter k večjemu reče: »Obrni se na najemniško društvo«, ali »skrbi, da se bo davek znižal«, nič pa ga ne moti, če sprejema do desetkrat — za njega davka prosto — višjo podnajemnino kakor znaša najemnina.

Vprašam, če taka pravica ni komunizem? Pri nas se povsod otresujemo komunizma, na drugih mestih pa ga spet uvažamo.

I. J.

Prednost za uradnike in častnike pri dodeljevanju stanovanj. Minister za socialno politiko je izdal na vsa stanovanjska sodišča naredbo, da se pri dodeljevanju stanovanj morajo v prvi vrsti ozirati na častnike in državne uradnike, ki vsled premešitve v novem službenem kraju še nimajo družinskega stanovanja. Opažalo se je namreč, da nekatera stanovanjska sodišča niso dovolj vpoštevala prošnji državnih nameščenov in oficirjev - brezstanovanjcev. — To je popolnoma proti zakonu in smo radovedni, če se bodo stanovanjska sodišča po tej zahtevi ravnala. Člen 20. stan. zakona natančno določa, po katerem redu se morajo stan. sodišča ravnati pri dodeljevanju izpraznjenih stanovanj in minister za socialno politiko ni opravičen v tem oziru delati kakih sprememb.

Dohodnina in vinogradniki. Davčna administracija ljubljanska pošilja davkoplačevalcem pomisleke, v katerih navaja

mnenje izvedencev, da znaša čisti dohodek iz vinograda 50% prodajne cene. Ta pa je dobra. Vsak pameten človek danes vé, da se vinogradniki borijo z največjimi težavami, da komaj krijejo stroške, zlasti pa oni, ki ne obdelujejo vinogradov s svojimi ljudmi. Pa tudi oni vinogradniki, ki niso vezani na tuje delavske moči bodo strmeli, ko bodo čitali kaki dohodki se dobivajo iz vinogradov po nazorih izvedencev ljubljanske administracije, ki najbrže še nikdar vinogradov videli niso, pač pa so vino pokušali samo po ljubljanskih gostilnah. Res malo nepremišljena je navedena trditev in kaže, kako malo uvidevnosti imajo nekateri gospodje pri ocenitvi dohodkov.

G. Ljuba Davidovič i zakon o najemnikih. Beogradski posestnik piše: Posebno mene in moje prijatelje, ki smo bili vedno naklonjeni g. Davidoviču, in ki smo nanj polagali in računali na njegovo uvidevnost, je iznenadilo mišljenje g. L. Davidoviča. — On je dokazal mnogim »obrnjeno mišljenje«. Samo se vpraša, ali je hotel on napasti pravo svojine iz nepremišljenosti, ali da pride do večine pri volitvah, to je stvar resnega premisleka. Tudi jaz kot vedno njegov resnični spoštovatelj in sosed obžalujem, da nas je njegova nepremišljenost odbila, ker ne vodi računa o pravih prijateljih in o narodnem pregovoru: »Pravica drži zemljo in mesta, a krivica ruši jih iz temelja«. Sicer ni on prvi zagrešil, da za ljubav trenutne slave — podkoplje temelje svoje politične kariere. — Hišni lastniki pa, ki so umeli i pridobiti i obudovati in zavarovati bodočnost i sebi i svoji državi, znali bodo voditi račun in se odločiti.

Krik in jauk od strani prijateljev komune, da bo nastalo po ukinitvi zakona vpitje sirot vsled metanja na ulico, ni resničen, to je samo njihov trik, kako da bi hišne lastnike predstavili vladi, da so sami gulikože (derikože), da treba njih imetje še dalje staviti na razpoloženje »bednikom«, da bi ti tržili s tujo lastnino!

Ta trik se jim pa ne obnese, prišel bo 1. november 1926, toda vse bo preteklo mirno in spokojno in brez najmanjše potrebe intervencije kake oblasti. Edino če bodo malo občutili tisti, ki mislijo, da je užitek (poslastica), ako gospodarju »neko« imovino uničujejo. To so gurmani, ki cepijo drva na betonu in tlaku, da perejo perilo v parketiranih sobah, da jim gospodarji čisti

stijo sneg izpred njihovih vrat in drugo nesnago, za nagrado pa da jim obračajo hrbet mesto uljudnega pozdrava. Evo, ti in samo taki najemniki bodo občutili konec svoje slave in svojega uživanja.

Vsi oni, ki mislijo, da so posestniki tako požrešni po ogromnem povišku, bodo se prevarili, posestniki hočejo samo, da so dostojni lastniki svoje imovine in oni bodo to tudi opravičili.

Hišnim lastnikom ni namen izzivati afere in buno, nasprotno oni so element, ki želi delo, red in varčnost.

Državni dohodki in stroški.

Angleški list »Mear East« prinaša v številki 733 leta 1925 med drugimi zanimivimi informacijami o razmerah v naši državi tudi tele podatke:

Državni dohodki v prvih desetih mesecih t. j. od aprila 1924 — januarja 1925 budžetnega leta 1924/25 so znašali 9.009.845.188 Din, med tem, ko je državni proračun za isto dobo znašal samo 8.670.833.333 Din, torej se je dosegel za ta čas prebitok 339.011.855 Din.

Stroški za isto periodo so znašali 8.451.649.804 Din. Če primerjamo s proračunom 8.620.833.330 Din, vidimo, da so za 219.183.528 Din manj izdali kakor je bilo proračunjeno. Poročilo tedaj konstatira za desetmesečno dobo april 1924 — januar 1925 500 milj. Din prebitka, če se je 339 milj. več prejelo in 169 milijonov pa manj izdalo, kakor je bilo proračunjeno. Z drugimi besedami: »plavamo v denarju«. Če pa se vpraša g. finančnega ministra, kedar se bo izplačala diferenca ob zamenjavi kron, če treba denarja za uradniške plače, za dotacijo našim prosvetnim zavodom, za prispevek k vzdrževanju cest, onda — »nema para«.

Če ves položaj, kakor se v svetu zunaj oznanja, zakaj se nas tako davi?

Ti številčni podatki osvetljujejo kot žarek naše gospodarsko stanje in razmere.

Trboveljski premog, drva, koks, angleški premog, šlezijske brikete dobavlja „ILIRIJA“, LJUBLJANA
Kralja Petra trg 8 Telefon 220
Plačilo tudi na obroke.

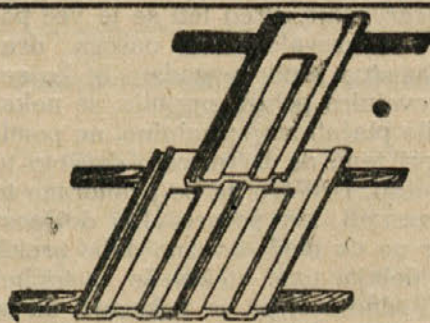
**Vodovodni Instalater,
klepar in krovec**

zaloga škrlc (strešnikov)

Teodor Korn

Ljubljana

Poljanska cesta številka 8

Miklošičeva cesta štev. 13

Najtrpežnejše strešno kritje!

Združene opekarne, d. d. v Ljubljani
prej VIDIC-KNEZ, tovarne na Viču in na Brdu,
nudijo v poljubni množini, takoj dobavno, najboljše
preizkušene modele strešnikov, z eno ali dvema zare-
zama, kakor tudi bobrovcev (biber) in

zidno opeko

Stekleni strešnik je stalno v zalogi.

Na željo se pošljeta takoj popis in ponudba!

Telefon interurb. štev. 733.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Dunajska cesta (v lastni palači)

Ustanovljena 1900

Delniška glavnica in rezervni zakladi okrog Din 60.000.000.

Čekovni rač. št. 10.509. — Brzjav. naslov: Banka Ljubljana. — Telef. št. 261, 413, 502, 503, 504.

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Podružnice: Brežice, Celje, Črnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Ptuj, Sarajevo, Split, Trst, ter agencija Logatec.